

INTERFERENȚA CONTRACTELOR COMERCIALE ÎN ACHIZIȚIILE PUBLICE

Alexandru CUZNETOV
ORCID: 0000-0002-2738-5620
Olga TRETIACOV
ORCID:0000-0001-9508-9594

CZU: 347.74:336.25:351.712.5

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7388887>

***Abstract:** Both commercial contracts and public procurement have emerged, as a necessity, at a certain stage of the society development to replace the archaic and cumbersome forms of regulation. The acquisitions published a special significance in the economy of the Republic of Moldova and of the European states, contributing to the creation of the considerable part of the GDP. Including public procurement, as a way of acquiring the right of ownership by public entities, due to their novelty for economic life, as well as frequent changes in legislation, is a actual topic.*

Keywords: interference, commercial contracts, public procurement, current trends, sustainable.

Principiul libertății contractuale permite participanților la circuitul civil să încheie o mare varietate de contracte civile, comerciale și contracte ce se referă la alte ramuri de drept.

De fapt, contractele au apărut în condițiile producției simple de mărfuri din societățile antice și cele ale existenței banilor, rostul lor principal fiind acela de a realiza circulația mărfurilor prin intermediul banilor.

Reglementarea contractelor a însemnat legiferarea a *două fenomene economice interdependente*:²⁸

- fenomenul circulației mărfurilor prin intermediul banilor;
- fenomenul creditului, menit să înlesnească circulația mărfurilor și în general comerțul juridic.

Contractul comercial este principalul instrument juridic cu ajutorul căruia se înfăptuiește comerțul intern și internațional. Din punct de vedere al conceptualizării, *contractele comerciale* sau cum au fost denumite de unii doctrinari *contracte profesionale*²⁹, reprezintă acele acorduri de voință, care sunt realizate între două sau mai multe persoane, prin care se stabilesc, se modifica sau se sting raporturi juridice, încheiate de antreprenori (profesioniști) în procesul activității de întreprinzător, având ca obiect producerea și circulația

²⁸ Fr.Deak, Stanciu D.Cârpenaru. Contractele civile și comerciale. București: Lumina Lex, 1993, p.33.

²⁹ Gh.Piperea. Introducere în dreptul contractelor profesionale. București: All Beck, 1997, p.49.

mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii, în scopul obținerii profitului.

La prima vedere contractul comercial pare a fi un contract oarecare, similar celor reglementate de Codul civil. O analiză mai atentă a specificului acestui contract demonstrează că el se prezintă ca o instituție juridică diferită prin caracteristicile sale față de contractul civil, având interferențe sporite și în achiziții publice, deoarece contractul comercial este sursa cea mai importantă de obligații comerciale. În continuare vom trece în revistă unele tendințe actuale în evoluția obligațiilor contractuale comerciale³⁰, ce pot influența și achizițiile publice.

Practica activității economice indică un anumit curs spre care se îndreaptă obligațiile contractuale. Inițiativa particulară, interesele de grup, ale comunităților și ale statului în activitatea economică fac ca unele reglementări din domeniu să devină desuete.

Sub presiunea nevoilor curente practicienii creează noi modele de contracte pe care jurisprudența le consacră după ce în prealabil le supune unui examen sever. Contractele nenumite capătă o pondere tot mai însemnată în viața economică și juridică.

Contractele comerciale sunt dominate, spre deosebire de cele civile, de spiritul de afaceri, de preocuparea pentru eficiența economică, pentru libera concurență. Clauzele contractuale exprimă dorința de echilibru al sarcinilor, de repartizare echilibrată a riscului contractual.

Un segment însemnat al obligațiilor contractuale comerciale este dominat de un intervenționism care înlătură principiile liberale în materie. Acest *intervenționism* se manifestă în două direcții:

- se extind serviciile publice comerciale (poștă, telecomunicații, transporturi publice) ce presupun contracte tip impuse de autoritatea publică;
- se restrânge libertatea contractuală prin clauze de protecție a consumatorilor, prin necesitatea obținerii de autorizații administrative, prin impunerea de obligații legale de contractare etc.

Efectul acestei tendințe se regăsește în creșterea ponderii contractelor comerciale în achizițiile publice. La rândul său, achizițiile publice, ca modalitate specifică de dobândire a dreptului de proprietate de către entitățile publice, joacă un rol important în economiile atât a Republicii Moldova cât și a statelor membre ale Uniunii Europene, generând peste 16 % din PIB-ul UE.³¹

Datorită noutății acestora pentru viața economică, cât și schimbărilor dese de legislație, achizițiile publice reprezintă un subiect actual, necesar de a face o

³⁰ Al.Cuznețov, M.Mustea (Homițchi). Regimul juridic al contractelor comerciale. În: Revista Națională de Drept, 2014, nr.9, p.26-27.

³¹ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/34/contractele-de-achizitii-publice>

analiză primară a acestui mod specific de intrare a bunurilor în domeniul privat al entităților publice pentru asigurarea principiului durabilității.

Aplicarea principiilor pieței interne în cazul achizițiilor publice, eficientizează distribuirea resurselor economice și utilizarea mai rațională a fondurilor publice, autoritățile publice obținând produse și servicii de cea mai bună calitate disponibilă la cel mai bun preț, ca urmare a unei concurențe mai intense.

Alegerea celor mai performante întreprinderi de pe piața europeană încurajează competitivitatea întreprinderilor europene și consolidează respectarea principiilor transparenței, egalității de tratament și eficienței, reducând astfel riscul de fraudă și corupție.

Comunitatea Europeană a adoptat acte legislative ce urmăreau coordonarea normelor interne, naționale impunând obligații în ceea ce privește publicarea licitațiilor și criteriile obiective de examinare a ofertelor.

Începând cu anii '60 ai secolului 20, s-au adoptat câteva acte normative referitoare la achizițiile publice, dar mai târziu Comunitatea a decis să simplifice și să coordoneze legislația în acest domeniu și a adoptat patru directive (Directiva 92/50/CEE, Directiva 93/36/CEE, Directiva 93/37/CEE și Directiva 93/38/CEE).

În scopul simplificării și clarificării, trei dintre aceste directive au fuzionat, formând Directiva 2004/18/CE privind contractele de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii și Directiva 2004/17/CE privind sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale.

În ultimii ani la nivel european a fost adoptat un nou pachet legislativ privind achizițiile publice, menit să creeze un cadru juridic ce garantează tuturor actorilor economici din Uniunea Europeană (UE) accesul efectiv și nediscriminatoriu la piața UE și oferă o mai mare siguranță în privința dispozițiilor legale aplicabile.

Legea Republicii Moldova cu privire la achizițiile publice nr.131/2015³², transpune Directivele menționate supra, consacrand astfel de principii ale dreptului UE de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, precum utilizarea eficientă a banilor publici și minimizarea riscurilor autorităților contractante, transparența achizițiilor publice, asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice, protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice, liberalizarea și extinderea comerțului internațional, libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor și altele.

Conform prevederilor art.1 din Legea nr.131/2015, prin achiziție publică înțelegem procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de

³² Legea Republicii Moldova nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205

bunuri, de lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sunt destinate sau nu unui scop public.

Întrucât achiziția publică reprezintă o vânzare-cumpărare, obiect al acesteia îl pot constitui:

- a) procurarea unui sau mai multor bunuri;
- b) executarea unei sau mai multor lucrări;
- c) prestarea unui sau mai multor servicii.

Instrumentul juridic prin care entitățile publice intră în relațiile comerciale cu operatorii economici pentru a-și satisface necesitățile de bunuri, lucrări sau servicii este contractul de achiziții publice.

Legea distinge *trei tipuri de contracte* în funcție de obiectul acestora:

- contract de achiziții publice de bunuri;
- contract de achiziții publice de lucrări;
- contract de achiziții publice de servicii.

În cazul unui obiect complex format din mai multe tipuri de achiziții (de bunuri, lucrări sau servicii), tipul contractului se califică în funcție de obiectul principal, care se determină reieșind din cea mai mare valoare estimată a serviciilor sau a bunurilor respective.

Contractele care au ca obiect două sau mai multe tipuri de achiziții se atribuie în conformitate cu dispozițiile aplicabile pentru tipul de achiziție ce caracterizează obiectul principal al contractului în cauză.

Concluzii

Este importantă actualizarea și îmbunătățirea mecanismelor existente în legislație în vederea simplificării procesului de achiziții publice, facilitării comunicării electronice, susținerii întreprinderilor mici și mijlocii, perfecționării criteriilor de atribuire, pentru asigurarea compatibilității legislației cu acquis-ul³³ Uniunii Europene, astfel contractele comerciale prin achizițiile publice ar putea deveni un motor important de dezvoltare a inovației și tehnologiilor, îmbunătățind eficiența serviciilor publice pentru atingerea obiectivelor economice și sociale și asigurarea durabilității.

³³ Acquis-ul Uniunii Europene este corpusul de drepturi și obligații comune care le revin tuturor țărilor UE în calitate de membri ai UE.

Referințe bibliografice:

1. Fr.Deak, Stanciu D.Cârpenaru. *Contractele civile și comerciale*. București: Lumina Lex, 1993, p.33.
2. Gh.Piperea. *Introducere în dreptul contractelor profesionale*. București: All Beck, 1997, p.49.
3. Al.Cuznețov, M.Mustea (Homițchi). *Regimul juridic al contractelor comerciale*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.9, p.26-27.
4. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/34/contractele-de-achizitii-publice>
4. Legea Republicii Moldova nr. 131/2015 cu privire la achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205
5. Acquis-ul Uniunii Europene este corpusul de drepturi și obligații comune care le revin tuturor țărilor UE în calitate de membri ai UE.